

Anàlisi de les PUA

Prestacions socials de caràcter econòmic amb dret de concurrència d'atenció a persones amb discapacitat. Període d'anàlisi: 2017, 2018 i 2019.

INTRODUCCIÓ,	3
ABAST DEL DOCUMENT,	3
ANÀLISI DE LES CONVOCATÒRIES PUA ANTERIORS,	4
Memòria del Departament de Treball Afers Socials i Famílies 2017,	4
Memòria del Departament de Treball Afers Socials i Famílies 2018,	5
Productes que ha cobert al llarg del temps la PUA,	8
Dotació econòmica de la PUA i evolució,	9
Reflexions i propostes en funció de l'anàlisi d'edicions anteriors,	9
<u>Publicitat i transparència,</u>	9
<u>Import cobert per cada producte,</u>	10
<u>Volum de peticions de persones amb discapacitat auditiva,</u>	10
<u>Denegacions de les sol·licituds de discapacitats sensorials,</u>	11
<u>Dotació econòmica global de la convocatòria,</u>	11
CONDICIONS GENERALS D'ACCÉS I FUNCIONAMENT,	12
Termini,	14
Dotació pressupostària,	14
Cobrament,	15
PROPOSTES DE MODIFICACIÓ DEL CATÀLEG DE LA PUA,	15
Audiòfons,	15
<u>Dotació econòmica,</u>	16
<u>Límit d'edat,</u>	16
<u>Incompatibilitat amb altres ajuts,</u>	17
Curs de lectura labial o de discriminació auditiva,	17
<u>Limitació en l'edat,</u>	19
Accessoris i fungibles vinculats a les pròtesis auditives,	19
<u>Cables per als implants coclears,</u>	19
<u>Bateries per a les pròtesis auditives,</u>	20
<u>Piles per audiòfons i/o implants,</u>	20
<u>Control remot d'implants i audiòfons,</u>	20
<u>Deshumidificador per a pròtesis auditives,</u>	20
<u>Pastilles per al deshumidificador,</u>	20
<u>bobina per implant coclear</u>	20
<u>Colzes per a pròtesis auditives,</u>	21
<u>Filtre per a audiòfon</u>	21
<u>Filtre per a implant coclear</u>	21
Servei de subtitulació i transcripció,	21
QUADRE RESUM DE PROPOSTES,	22

Catàleg de la PUA.

Com funciona, què cobreix i què en pensem?

Prestació social de caràcter econòmic de dret de concurrència d'atenció social a les persones amb discapacitat.

1. INTRODUCCIÓ

Les ajudes PUA tenen per objecte en paraules del propi Departament de Treball Afers Socials i Famílies “facilitar els ajuts econòmics necessaris per al desenvolupament de l'autonomia personal de les persones amb discapacitat, física, psíquica o sensorial amb mesures compensatòries per tal de millorar la seva qualitat de vida i fomentar la seva integració social”.

En aquest document intentem fer una anàlisi de les dades de què disposem d'una prestació que parcialment es dirigeix a atendre les necessitats de les persones amb discapacitat auditiva.

No podem però iniciar aquesta anàlisi sense abans denunciar l'anomalia que suposa que les pròtesis auditives que les persones amb discapacitat auditiva necessiten per accedir a la informació i a la comunicació i evitar greus trastorns estiguin regulats a través d'un instrument de Serveis Socials i no pas a través d'un instrument de Salut com realment hauria de ser.

Cal destacar que les úniques pròtesis que tenen limitacions en el sistema de salut d'Espanya i Catalunya són les pròtesis auditives, fet que està clarament denunciat als informes de la comissió de seguiment de la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat, que obliga jurídicament al nostre país, malgrat que la signatura el 21 d'abril del 2008 no hagi suposat un canvi en aquesta situació per a centenars de milers de persones.

És aquest doncs un document que entra en la valoració d'allò que no hauria de ser, de l'instrument erroni per cobrir una necessitat bàsica per garantir els drets fonamentals de les persones amb discapacitat auditiva.

Des de la Federació ACAPPS cominem al Govern Central de l'Estat Espanyol, que és qui té les competències per a finançar aquestes pròtesis a càrrec del pressupost de sanitat, així com al Govern de la Generalitat a posar fi a aquesta discriminació de les persones amb discapacitat auditiva en l'atenció que el sistema públic de Salut cobreix les seves necessitats bàsiques per assegurar la seva autonomia.

Mentre això no es produeix, està en mans de la Generalitat millorar instruments alternatius de forma que puguin pal·liar parcialment aquesta situació, si més no per a la ciutadania que d'altra manera no pot accedir a les pròtesis auditives i al seu manteniment.

2. ABAST DEL DOCUMENT

El document aborda la trajectòria d'aquesta prestació des del 2017. Per fer-ho s'han consultat les bases de cada any (ORDRE TSF/103/2017, de 30 de maig, ORDRE TSF/64/2018, de 7 de juny, ORDRE TSF/118/2019, de 4 de juny, ORDRE TSF/117/2020, de 3 de juliol) així com Les memòries anuals del Departament de Treball Afers Socials i Famílies del 2017 i 2018, que són les úniques que eren públiques en el moment d'elaboració d'aquest document.

Així mateix, el document fa un conjunt de propostes, unes encaminades a millorar la cobertura que les persones amb discapacitat auditiva tenen per part dels ajuts públics per desenvolupar la seva autonomia personal i d'altres a la millora del coneixement del col·lectiu de persones amb discapacitat i del funcionament de l'instrument triat per promoure el desenvolupament de l'autonomia personal.

3. ANÀLISI DE LES CONVOCATÒRIES PUA ANTERIORS

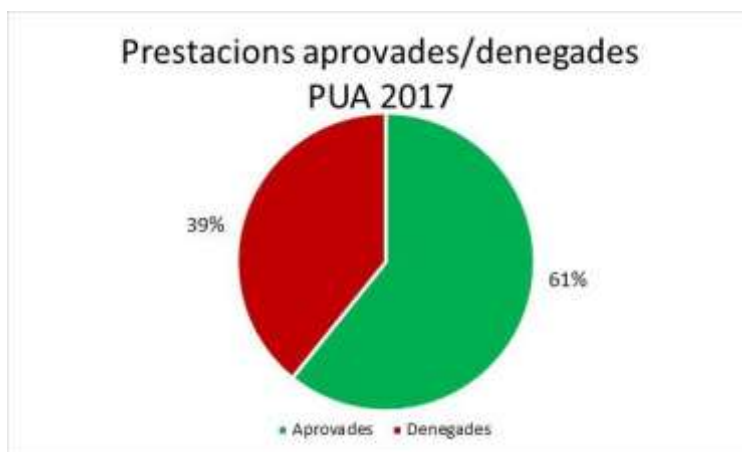
Memòria del Departament de Treball Afers Socials i Famílies 2017

La memòria del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies del 2017 aporta poca informació sobre la PUA. Amb prou feines que és una prestació d'aquell exercici i que les 3.957 sol·licituds contenen la petició de 4.708 prestacions, de les que se'n van concedir 2.863. Aquesta informació no es desglossa per tipologia de discapacitat, ni per producte o servei objecte de la prestació, de manera que l'anàlisi que se'n pot fer és molt pobre.

	Sol·licitades	Aprovades	Denegades
Prestacions	4.708	2.863	1.845
percentatge		61%	39%

TAULA 1. PRESTACIONS APROVADES I DENEGADES. PUA 2017

Així, gairebé la única dada que ens ofereix el DTASF sobre la PUA 2017 és la relació entre prestacions aprovades i denegades, 61% per 39%. No sabem, però el nombre de persones beneficiàries de les aprovacions, tan sols coneixem el nombre de persones que van fer sol·licitud, que van ser 3.957 persones diferents.

GRÀFIC 1. PRESTACIONS APROVADES I DENEGADES PUA 2017

Memòria del Departament de Treball Afers Socials i Famílies 2018

En canvi, la memòria del Departament de Treball, Afers socials i Famílies del 2018 aporta una mica més d'informació i les dades que aporta de la PUA del 2018 sobre les sol·licituds rebudes, concedides i denegades per tipologia de prestacions o productes són les següents:

	Sol·licitades	sol·licitades en relació al total	Concedides	Percentatge concedides	Concedides en relació al total	Denegades	Percentatge denegades
Prestacions per a la mobilitat	469	8%	255	54%	7%	214	46%
Prestacions per al transport per assistir a determinats serveis	700	12%	650	93%	18%	50	7%
Productes de suport per a persones amb discapacitat visual	497	8%	248	50%	7%	249	50%
Productes de suport per a persones amb discapacitat auditiva	1.552	26%	877	57%	25%	675	43%
Productes per a persones amb discapacitat física, intel·lectual o mental	2.457	41%	1.489	61%	42%	968	39%
Altres	339	6%	52	15%	1%	287	85%
Total	6.014		3.571	59%		2.443	41%

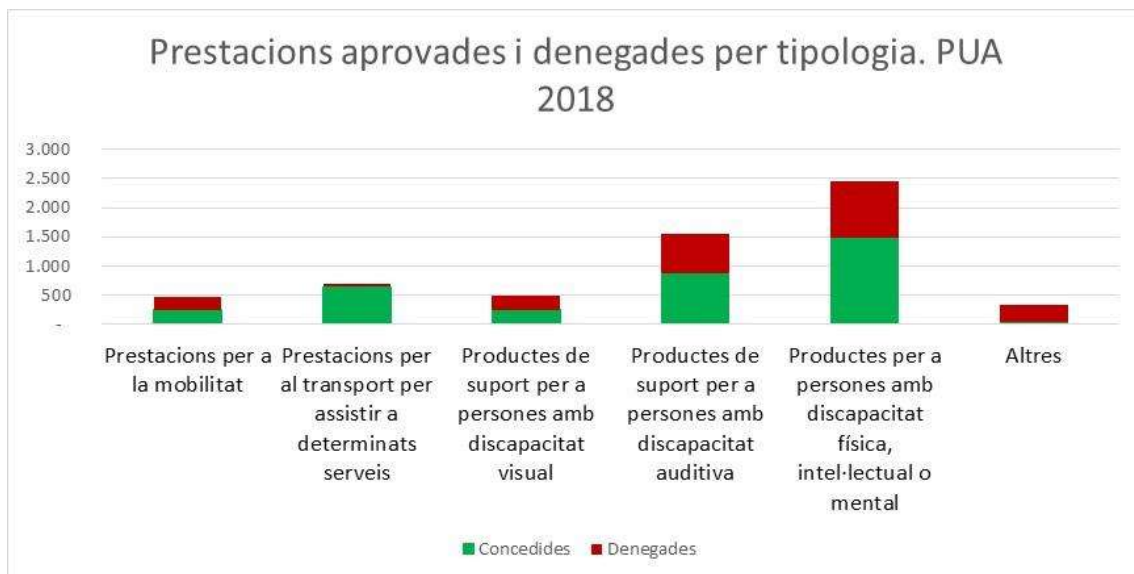
TAULA 2. DADES DE SOL·LICITUDS PER TIPOLOGIES A LA PUA 2018

Les úniques coses que podem comentar comparant els dos anys és que hi ha hagut un increment de prestacions sol·licitades d'un 28%, passant de 4.708 a 6.014, i que la relació entre aprovades i denegades és similar, reduint-se en un 2% les sol·licituds aprovades del 2018: 59% per 41%.

Per què fa a les dades pròpiament del 2018 observem algunes coses d'interès:

- Els productes de suport a persones amb discapacitat auditiva suposen un 26% del total. Cal tenir en compte que les persones amb discapacitat auditiva, en relació al conjunt de persones amb discapacitat representen el 5'6 % segons l'IDESCAT 2018.
- En números absoluts són 1.552 sol·licituds. No sabem quins elements són l'objecte d'aquestes sol·licituds. Seria d'interès poder conèixer el detall de les sol·licituds entre totes les prestacions concretes que cobreix la PUA.

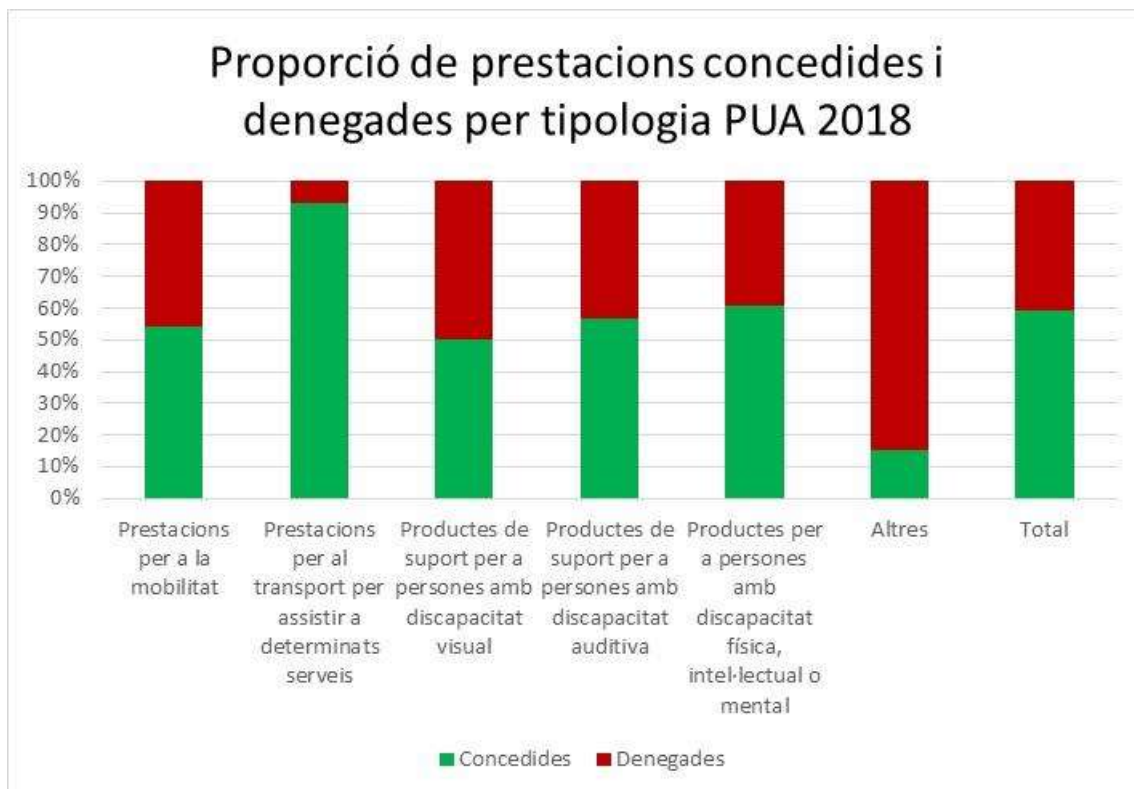
- Seria també interessant conèixer la distribució territorial dels ajuts.
- Veiem també que el 57% de les sol·licituds han estat concedides, el què suposa que un nombre important de necessitats no han estat cobertes. Caldria conèixer els motius de les denegacions.
- És significatiu com hi ha una correlació a cada tipologia de prestació entre el percentatge de sol·licituds respecte del total i el percentatge de concessions també respecte del total.
- Caldria també fer-ne l'anàlisi en termes de volum econòmic, dades que no tenim.

GRÀFIC 2. PRESTACIONS APROVADES / DENEGADES SEGONS TIPOLOGIA. PUA 2018

La mirada sobre els gràfics ens permet fer altres lectures o confirmar algunes intuïcions:

Les prestacions per a discapacitats auditives són les segones en volum de sol·licituds i de concessions, just per sota de les associades a discapacitat física, intel·lectual o mental. Tanmateix, com veurem al següent gràfic no és així en termes relatius, doncs en termes relatius la cosa varia.

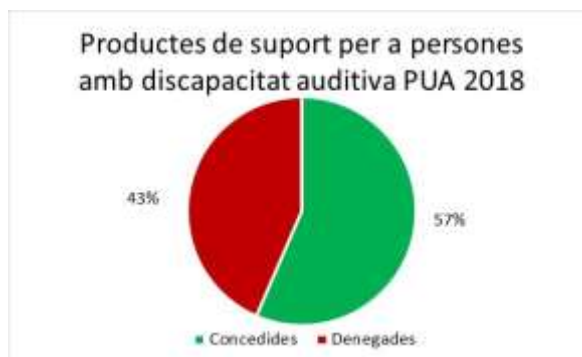

GRÀFIC 3. PROPORCIÓ DE CONCESSIONS / DENEGACIONS SEGONS TIPOLOGIA, PUA 2018

El gràfic 3 ens permet observar amb claredat que les sol·licituds de les persones amb discapacitat auditiva estan en tercera posició en tipologia més concedida en termes relatius, després de les prestacions per al transport per assistir a determinats serveis.

Han estat concedides en un nivell lleugerament inferior a la mitjana total (57% per 59% respectivament) com ens ho mostra aquest gràfic 4.

Si fem una mirada comparativa a les prestacions per tipologia, veurem quin és el comportament estadístic de les prestacions per a persones amb discapacitat auditiva, en relació a la seva posició de sol·licitades, concedides i denegades.

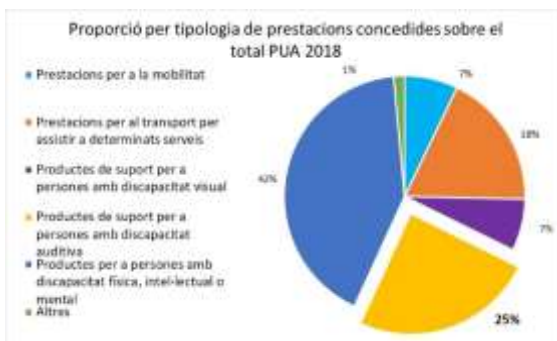
GRÀFIC 4. CONCESSIONS / DENEGACIONS DE PRODUCTES DE SUPORT A PERSONES AMB DISCAPACITAT AUDITIVA. PUA 2018

Els gràfics 5, 6 i 7 ens mostren de forma molt visual com les prestacions de productes per a persones amb discapacitat auditiva són la segona tipologia de prestació que més demanda té (un 26% sobre el total, gràfic 4), com es manté l'ordinalitat en les tipologies demandades i les concedides i gairebé la mateixa proporció en les destinades a persones amb discapacitat auditiva (25%, gràfic 5) i com són més denegades en relació al total que no pas concedides, circumstància que es dona en totes les tipologies

excepte en la de productes per a persones amb discapacitat física, intel·lectual o mental i la del transport per a assistir a determinats serveis, ambdues dirigides als mateixos col·lectius.

GRÀFIC 5. PROPORCIÓN DE PRESTACIONS SOL·LICITADES SOBRE EL TOTAL. PUA 2018

GRÀFIC 6. PRESTACIONS CONCEDIDES PER TIPOLOGIA. PUA 2018

Productes que ha cobert al llarg del temps la PUA

Els Ajuts de la PUA des del 2017 no han sofert gairebé canvis ni en els conceptes que inclou la prestació, ni en les limitacions que preveu, ni en els imports màxims que cobreix. A continuació a la Taula 2, descrivim els conceptes coberts per a les persones amb discapacitat auditiva:

GRÀFIC 7. PRESTACIONS DENEGADES SOBRE EL TOTAL PER TIPOLOGIA. PUA 2018

	Codi	import	2017	2018	2019	2020
Adaptació de l'habitatge						
Telèfon fix adaptat	403	120 €	X	X	X	X
Despertador	404	100 €	X	X	X	X
Transmissor del so del timbre del telèfon	405	70 €	X	X	X	X
Transmissor del timbre de la porta	406	85 €	X	X	X	X
Transmissor vigila bebès	407	140 €	X	X	X	X
Audiòfons ¹						
Un Audiòfon	408	1.000 €	X	X	X	X
Dos Audiòfons	409	2.000 €	X	X	X	X
Altres:						
Equip de comunicació FM	410	800 €	X	X	X	X
Amplificador magnètic de transmissió del so	413	200 €	X	X	X	X
Receptor de senyals acústics	415	140 €	X	X	X	X
Auricular d'amplificació per a TV o àudio	418	200 €	X	X	X	X
Avisador d'alarmes contra-incendis	429	175 €	X	X	X	X
Dispositiu de transmissió del so d'una orella a l'altra ²	430	650 €	X	X	X	X
Curs lectura labial ³	998	400 €	X	X	X	X
Curs de llengua de signes ⁴	998	400 €	X	X	X	X
Curs de discriminació auditiva ⁵	998	400 €			X	X

TAULA 3. COBERTURES DE LA PRESTACIÓ PUA AL LLARG DELS ANYS

¹ Per a aquesta prestació hi ha condicions específiques que convé consultar

² Ídem anterior

³ Ídem anterior

⁴ Ídem anterior

⁵ Ídem anterior

La única modificació ha estat la inclusió aquest darrer any del curs de discriminació auditiva.

Dotació econòmica de la PUA i evolució

La dotació pressupostària de la PUA no ha sofert gaire canvis en aquests quatre anys i té una particularitat i és que ocasionalment en algunes edicions la seva dotació pressupostària ha comptat amb diners de dos exercicis pressupostaris diferents.

Desconeixem la motivació i els efectes que té aquesta particularitat, i convindria conèixer ambdues qüestions i com poden afectar a les persones beneficiàries.

A continuació un quadre amb la dotació pressupostària de cada edició que preveu l'ordre que fa la convocatòria:

Any de la Convocatòria	Import total de la PUA		Exercici pressupostari al que s'assigna la despesa		Exercici pressupostari al que s'assigna la despesa
			2017		2018
2017	2.500.000 €	=	2.140.000 €	+	360.000 €
			2018		
2018	2.500.000 €	=	2.500.000 €	+	
			2019		2020
2019	2.500.000 €	=	2.375.000 €	+	125.000 €
			2020		2021
2020	2.615.000 €	=	2.490.000 €	+	125.000 €

TAULA 4. DOTACIÓ PRESSUPOSTÀRIA DE LA PUA AL LLARG DELS ANYS.

Aquestes xifres convindria contrastar-les amb les de la liquidació pressupostària i així conèixer fins a quin punt s'ha realitzat aquesta activitat i, en cas de completar-se o haver-se hagut d'ampliar quins en són els motius.

Reflexions i propostes en funció de l'anàlisi d'edicions anteriors

Publicitat i transparència: en ser subvencions de caràcter personal no es fa una resolució pública, doncs les persones beneficiàries tenen el dret de reserva de la seva intimitat en relació a les dades que s'hi exposen. Tant pel que fa a la situació econòmica en la que se les pot suposar en haver-se presentat i haver estat o no beneficiàries de la prestació concreta com pel què fa al seu diagnòstic mèdic i condició de persona amb discapacitat.

Això dificulta la transparència sobre l'ús i distribució dels recursos. La Generalitat fa públiques les dades que considera de resum de l'actuació sense fer públiques les dades en tots els seus detalls.

Per a les entitats representatives de les persones beneficiàries d'aquests ajuts pot ser de gran utilitat conèixer, per exemple:

- Quins serveis i productes han estat sol·licitats i en quines quantitats,
- Quina distribució territorial tenen les sol·licituds,

- Quins són els motius de les denegacions: manca de pressupost? Deficiències en la sol·licitud? Altres?
- Quins són els ingressos mitjans i desviació de la mitjana de les sol·licituds de cada producte o servei,
- Quina proporció d'ajuts s'endossen? Quins productes o serveis són objecte de major endós? A quina mena d'entitat o institució o casa comercial?
- Etc.

Poder fer una explotació d'aquestes dades respectant l'anonimat de les persones demandants, pot ser un instrument molt valuós per a poder millorar i ajustar amb millor precisió les bases de la següent convocatòria si s'escau, d'altres mesures de suport als col·lectius implicats tant per part de les institucions públiques com per part de les entitats de referència.

En aquesta mateixa línia, conèixer la liquidació pressupostària, quina part de la partida pressupostària s'ha executat i com ha de ser part d'aquest exercici de transparència que permeti una millor anàlisi de l'instrument i del col·lectiu.

Import cobert per cada producte: des del 2017 els imports que aporta aquesta prestació per cada producte o servei estan congelats, cosa que no passa amb el preu d'aquests productes o serveis.

	2017	2018	2019	2020	Increment resultant
Catalunya	1'8%	2'3%	2'2%	0'2%	6'65%
España	1'7%	2'3%	2'1%	0'3%	6'54%

TAULA 5. INCREMENT DELS PREUS A CATALUNYA I ESPAÑA DES DEL 2017

Els preus han pujat prop d'un 6'65 % a Catalunya des del 2017, 6'54 % a España entre el gener de 2017 i el juny de 2020:

Cal actualitzar els imports a l'IPC, doncs en la mesura que aquesta prestació no s'actualitzi com si van fent els preus dels productes i serveis als que està dedicada, s'allunyarà del seu objectiu i resultarà menys efectiva en la promoció de l'autonomia personal.

Volum de peticions de persones amb discapacitat auditiva: convé cercar la raó per la qual un col·lectiu que representa 5'6% de persones amb discapacitat a Catalunya (dades de l'IDESCAT 2018) fe al 26 % de les sol·licituds a la PUA.

Des de la Federació ACAPPS pensem que té a veure amb el fet que les persones amb discapacitat auditiva no tenen cobertes les pròtesis en tots els casos. De fet són l'únic col·lectiu de discapacitats que veuen limitat l'accés a les pròtesis per motius d'edat. Un fet clarament denunciat com contrari a la Convenció de les Nacions Unides dels Drets de les Persones amb discapacitat al seu darrer informe de seguiment del compliment de la Convenció per part d'España:

“40. **El Comité recomienda al Estado parte que:**

...

b) *Vele por que todas las personas con deficiencias auditivas puedan acceder a ayudas técnicas a un precio asequible;*”⁶

Veiem que deixa clar que es refereix a **totes** les persones, malgrat que a Catalunya la limitació en l'accés a les pròtesis i al conjunt de l'estat és força estesa.

En qualsevol cas, per poder trobar una explicació caldria que la Generalitat fes públiques les dades per poder fer una explotació més acurada de les dades de la convocatòria que no estan disponibles. Quins productes són els que es sol·liciten, quins perfils socioeconòmics tenen les persones sol·licitants, etc.

Denegacions de les sol·licituds de discapacitats sensorials: és curiós d'observar que les sol·licituds provinents de persones amb discapacitat sensorial són, juntament amb les peticions per transports les més denegades, sempre que excloem de l'anàlisi l'apartat altres, que per definició semblaria més propici a les denegacions.

Altre cop ens trobem amb la necessitat de reclamar la publicació de les dades per conèixer-ne la motivació de les denegacions: defectes formals, exclusió per motius econòmics, exclusió per altres motius, etc.

Dotació econòmica global de la convocatòria: de la mateixa manera que hem fet notar com els imports dels productes i serveis als que aquesta convocatòria subvenciona no han modificat malgrat si haver-ho fet els preus d'aquests productes i serveis, la dotació econòmica general de la convocatòria si que ho ha fet. L'increment dels preus des del 2017 ha estat a Catalunya del 6'65%, la dotació pressupostària ha incrementat en un 6'65 % també. Caldrà veure si es consolida aquesta xifra en properes edicions i estar-ne amatents.

Per això des de la Federació ACAPPS advertim de la necessitat de garantir l'actualització als preus del conjunt de la dotació de la partida pressupostària, a manca de conèixer la casuística de les denegacions.

⁶ Comité sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad. Observaciones finales sobre los informes periódicos segundo y tercero combinados de España*

4. CONDICIONS GENERALS D'ACCÉS I FUNCIONAMENT

Les condicions d'accés (qui pot sol·licitar) i els mecanismes de funcionament no han canviat gens des de la seva creació al 2017.

Els elements descriptius destacables són:

- Tenir la residència a Catalunya,
- Tenir permís de residència per al cas de persones estrangeres extracomunitàries, excloent les persones en situació administrativa irregular malgrat puguin demostrar arrelament a Catalunya,

En aquest sentit, a banda de pensar en la universalitat de la salut i l'atenció social, cal pensar també en els efectes que pot tenir per al conjunt del sistema sanitari l'exclusió de les persones immigrades que estan perfectament arrelades a casa nostra d'aquestes prestacions. Són nombrosos els estudis que indiquen que l'aïllament que genera la sordesa pot derivar en patologies de salut mental i emocional que tenen després elevades costes pel sistema sanitari.

És per això que des de la Federació ACAPPS reclamem la incorporació de totes les persones que puguin demostrar el seu arrelament a Catalunya com a beneficiàries de totes aquestes prestacions.

- Tenir reconegut un grau de discapacitat igual o superior al 33% o haver-ne sol·licitat la valoració abans de la publicació dels ajuts, amb la peculiaritat que com a mínim un 33% ha de ser atribuïble a la discapacitat auditiva específicament.

Cal conèixer que sordeses moderades, severes, pregones, unilaterals sovint no són certificades amb un 33% de discapacitat. Tot i així són afectacions a l'oïda que dificulten i/o impossibiliten la comunicació i l'accés a la informació de les persones que les pateixen.

Cal fer un treball en el procés de certificació de la discapacitat per a què puguin prendre consciència de com es limita l'autonomia de les persones i com s'agreuja la seva situació de salut mental quan una sordesa no és suficientment atesa, però aquest no és l'objecte d'aquest document.

Tanmateix aquests ajuts, dedicats a promoure l'autonomia personal de les persones amb discapacitat no poden ignorar aquesta realitat, de manera que reclamar que la discapacitat auditiva ha de ser la causa del 33% de la discapacitat és excloure persones d'aquesta prestació a les que aquesta manca d'atenció els suposarà amb tota probabilitat greus dificultats de comunicació i amb molta facilitat tal com indiquen diversos estudis en la matèria, trastorns cognitius i altres problemes de salut mental.

En conseqüència des de la Federació ACAPPS reclamem la retirada d'aquest requisit d'exclusió de les persones amb discapacitat auditiva.

- S'exclouen les persones majors de 65 anys en què la condició de discapacitat s'obtingués després dels 65 anys.

La Convenció dels Drets de les Persones amb Discapacitat, en el seu Article 4 que determina les obligacions generals dels Estats diu:

“g) Emprendre o promoure la investigació i el desenvolupament, i fomentar la disponibilitat i l'ús de noves tecnologies, incloses les tecnologies de la informació i les comunicacions, les ajudes per a la mobilitat, els dispositius tècnics i les tecnologies de suport adequats per a les persones amb discapacitat, i donar prioritat a les que tenen un preu assequible;”

La convenció és d'obligat compliment per als estats membres que, com Espanya, la van signar. A més, aquesta va ser una de les preocupacions que va mostrar el comitè en el seu informe de recomanacions periòdic.

Des de la Federació ACAPPS considerem un greuge que la discapacitat auditiva vegi com és exclosa de l'accés al dret a la comunicació i a la informació a partir de les diferents limitacions que es posen en l'accés a les pròtesis auditives.

És per això que amb tota la força del dret internacional que obliga en aquest cas a la Generalitat de Catalunya, reclamem l'eliminació de qualsevol limitació per motius d'edat a les pròtesis, als seus components i als ajuts per adquirir-los.

- Tot i que aquests ajuts no cobreixen el 100% de la despesa que ha de fer la persona per cobrir els productes o serveis objectes de la convocatòria, aquesta no es pot compatibilitzar amb cap altre ajut amb la mateixa finalitat.

Com ja exposarem, el cost de les pròtesis necessàries per les sordeses comunes no es cobreix amb l'aportació de la PUA.

És per aquest motiu que des de la Federació ACAPPS defensem que cal generar una excepció a la compatibilització d'ajuts per a la finalitat d'obtenir pròtesis auditives amb el límit evident que la suma d'ajuts no superi el cost de les pròtesis per a les que es demanen aquests ajuts.

- La concessió es fa en funció dels ingressos de les persones sol·licitants, prioritzant les de menors ingressos i suposa un percentatge del cost del producte o servei que es definirà en funció dels ingressos acreditats per cada persona sol·licitant i de les seves circumstàncies familiars. El percentatge pot variar entre el 25%, el 50%, el 75% o el 100%.
- A les sol·licituds s'ordenen per ordre de necessitat social i s'atorguen per aquest ordre, en base a uns criteris preestablerts fins que s'acaba el crèdit de la partida pressupostària.
- Algunes de les prestacions suposen un increment de la renda a declarar en cas d'estar-ne obligat. En el cas dels ajuts a la comunicació n'estan exempts els audiòfons, la resta computen a la renda com a guany patrimonial.

- El pagament es pot endossar, és a dir, que a la sol·licitud es pot demanar que en facin l'ingrés a algú altre, sigui entitat o persona.
- Cal tenir present que per fer la sol·licitud cal omplir un formulari i adjuntar algun document. Es tracta d'un tràmit relativament senzill, doncs molta de la documentació que serveix per acreditar les condicions de la persona sol·licitant (ingressos, certificat de discapacitat, etc.) està en coneixement d'altres departaments de la pròpia Generalitat i es pot autoritzar en el mateix formulari a fer la consulta interna.

Altres qüestions de la mecànica de funcionament d'aquest instrument que vol esdevenir un suport per al desenvolupament de l'autonomia de les persones amb discapacitat són:

Termini de sol·licitud: en ser una subvenció té un termini de presentació de la sol·licitud. Es convoca un cop l'any, es pot trigar fins a tres mesos en ser resolta, i es pot trigar en cobrar-la un temps incert. Si no comptem el temps que es pot trigar en rebre el cobrament efectiu de la subvenció, pensem que una persona que ha estat diagnosticada el mateix dia en què es publiquen els ajuts no podrà presentar-se, doncs no tindrà certificat de discapacitat ni l'haurà sol·licitat.

Si pressuposem – que ja és pressuposar – que els calendaris de les subvencions són més o menys regulars, aquesta persona no podria veure cobertes les seves necessitats de suport a la pròpia autonomia fins 15 mesos després del seu diagnòstic

Així el primer problema és de format: una convocatòria a l'any, amb un termini concret i específic suposa haver d'esperar a rebre un ajut que, per la seva pròpia definició, la seva privació suposa un important llast a l'autonomia personal de potencials beneficiàries futures.

És per això que des de la Federació ACAPPS reclamem un canvi en aquests ajuts, de manera que esdevinguin en convocatòria oberta i permanent i així poder fer la sol·licitud en qualsevol moment de l'any.

Dotació pressupostària: Tota convocatòria de Subvencions compta amb una dotació pressupostària limitada per la partida econòmica que se li assigna. El 2019 la dotació total va ser de 2'5 M€, el 2020 de 2'615 M€. Tot i que durant el procés de valoració l'administració es reserva la possibilitat d'una ampliació del volum econòmic fins al 30% sempre abans de la resolució, això no suposa garantia de cobertura de totes les necessitats existents.

Això és especialment punyent en el cas de les pròtesis auditives. Com ja hem exposat anteriorment, el fet que les pròtesis per a les persones amb discapacitat auditiva tinguin una previsió de múltiples exclusions, i no estiguin garantides a les persones amb dificultats auditives és un greuge comparatiu

vers el tractament que mereixen la resta de pròtesis i, en conseqüència, una discriminació de les persones amb discapacitat auditiva.

Des de la Federació ACAPPS reclamem que cal regular les pròtesis auditives des de instruments que les considerin un dret, com una part indissociable del dret a la salut, i no estiguin en funció de l'eventual disposició pressupostària que l'autoritat executiva decideixi en cada moment.

Cobrament: Com bona part de les subvencions, no es cobra fins la justificació de la despesa.

D'aquesta manera ens trobem amb un mecanisme de suport contradictori: es tracta d'una prestació que vol prioritzar les persones amb menys recursos, les persones amb menys recursos no poden avançar els diners, menys encara sense la certesa que els serà concedida la prestació.

Tot i que la sol·licitud es pot fer amb un pressupost, si l'autonomia de la persona es veu molt limitada per la manca d'aquest ajut tècnic, les persones amb menys capacitat econòmica es veuran condemnades a haver d'esperar que surti la convocatòria, tramitar l'ajut i esperar de nou a la resolució per comprovar que han estat beneficiàries.

A la Federació ACAPPS recomanem que el mecanisme administratiu prevegi una resposta a les peticions que entre la petició, la resolució i el cobrament no se superin els tres mesos en total.

5. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ DEL CATÀLEG DE LA PUA

La PUA conté un catàleg de productes i serveis per als que es pot sol·licitar prestació.

Des de la Federació ACAPPS volem fer un seguit de propostes de modificació del que és estrictament el catàleg (quins productes o serveis estan inclosos i quins no) per millorar-ne l'ajust a les necessitats de les persones amb discapacitat auditiva i, en el cas de serveis, al tipus i funció que han de poder cobrir aquests serveis.

Algunes d'aquestes propostes són de modificació de com s'estan prestant, per l'import o per les limitacions que inclouen – poc o gens justificables⁷ ni ajustades a la Convenció Internacional que obliga als estats signants – d'altres són d'incorporació de nous productes o serveis.

- **Audiòfons.** Modificacions:

⁷ Cal recordar la definició de Salut de la OMS: "Salut és un estat de complet benestar físic, psíquic (mental) i social, i no solament l'absència d'afeccions o malalties. Aquest estat dota de la capacitat a les persones per a fer front a desafiaments i canvis"

- o Dotació econòmica. Les PUA plantegen una dotació econòmica màxima de 1.000 € per a un audiòfon i de 2.000 € per a dos audiòfons.

Des de la Federació ACAPPS considerem que no té sentit aquesta limitació. Hi ha diverses classificacions de la deficiència auditiva depenent del grau de pèrdua auditiva o tonal, l'edat de començament de la sordesa i la localització de la lesió. Segons el grau de pèrdua auditiva, la hipoacúsia pot ser lleu, moderada, greu o profunda i afectar a una o ambdues oïdes. Això significa una adaptació protètica a les seves necessitats audiològiques.

D'audiòfons n'hi ha de diferents preus des dels 600 € a uns 7.000 €. La tria d'una o d'un o d'un altre no només té a veure amb qüestions de màrqueting, sinó de les necessitats que requereix la persona amb pèrdua auditiva. Justament a l'adaptació d'aquesta diversitat de causes i efectes en la caracterització de la sordesa, que comporten productes de suport o pròtesis diferents.

Així se'ns fa evident que una dotació de 1.000 € per pròtesis, en la major part dels casos (especialment de les pèrdues auditives infantils, però ni molt menys de manera exclusiva) amb prou feines arriba a cobrir una tercera part del cost de la pròtesi.

Cal un augment de la dotació i que moduli aquesta aportació en funció de la diagnosi de la persona amb discapacitat auditiva, retirant el límit i fent l'aportació del 25, 50, 75 o 100% en funció dels ingressos que demostrï la persona sol·licitant, com en la resta de prestacions.

- o Límit d'edat. Les PUA plantegen un límit d'edat de:
 - fins als 16 anys per a les persones que es poden beneficiar d'aquesta prestació, sempre que tinguin una diagnosi mèdica inferior o igual a 160 db SDNA⁸ en la pitjor de les oïdes i a més han de tenir trastorns de llenguatge i/o dèficit visual i/o dèficit psíquic, de manera que la suma de deficiències els faci sumar fins a un 33% de discapacitat.
 - Infants i adolescents de més de 16 anys amb un grau de discapacitat igual o superior al 33% per discapacitat auditiva,
 - Persones amb discapacitat auditiva i dèficit visual o psíquic que conjuntament arribin a un grau de discapacitat del 33%.

Queden per tant excloses les persones amb un grau de discapacitat del 33% adultes, que no assoleixen aquest 33% de discapacitat amb la discapacitat auditiva i que els factors de la discapacitat que la fan arribar al 33% no siguin visuals ni psíquics.

Queden excloses també les persones que, en el seu moment van accedir a la prestació perquè eren menors de 16 anys i que gràcies al treball de logopèdia i l'ajut de les pròtesis per sentir-hi

⁸ suma de dB en les freqüències d'audició 500, 1.000, 2.000 i 3.000

han millorat la seva parla. Persones que, tot i poder-se expressar amb més correcció, necessiten de la pròtesi auditiva per sentir-hi. Però que la seva millora en la capacitat d'expressió i no necessàriament de comunicació, comporta l'exclusió d'aquesta prestació.

L'accés a les pròtesis auditives ha d'eliminar les limitacions que impedeixen a les persones comunicar-se i accedir a la informació tal com recomana el Comitè de Seguiment de la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat a la que estem obligats com a estat signant de la Declaració Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat.

- o **Incompatibilitat amb altres ajuts.** L'article 7 de l'Ordre de publicació de les bases d'aquesta prestació determina la incompatibilitat d'aquest ajut amb qualsevol altre que coincideixi en el concepte, l'objecte i la finalitat:

“7.1 Aquesta prestació és incompatible amb les altres prestacions econòmiques que té reconegudes la persona beneficiària o a les que pugui tenir dret per qualsevol dels sistemes de protecció públics o privats complementaris de la Seguretat Social, així com amb les prestacions del sistema català d'autonomia i atenció a la dependència, si la concessió de la prestació social de caràcter econòmic en pot comportar la pèrdua, la disminució o la no concessió.

7.2 La prestació objecte d'aquesta convocatòria, i sempre amb el límit màxim establert, és incompatible amb altres ajuts que la persona beneficiària pugui tenir reconeguts per qualsevol entitat pública o privada per al mateix concepte, abast i finalitat.”

Això suposa que una persona amb discapacitat auditiva no podrà complementar l'aportació que el document de Prescripció d'Article Ortoprotèssic (PAO) suposa a la inversió per a l'adquisició de la seva pròtesi. És a dir, no podrà demanar la PUA si li concedeixen una PAO.

Amb els canvis que suposa la nova normativa que regula el catàleg ortoprotèssic que no permet la millora voluntària de la pròtesi prescrita i tenint en compte que el catàleg preveu imports que no cobreixen ni de lluny els imports de les pròtesis que necessiten gran part de les persones amb dificultats auditives, des de la Federació ACAPPS considerem que convé revisar aquesta incompatibilitat.

- **Curs de lectura labial o de discriminació auditiva.** Modificacions:

Cal corregir un error de concepte que es produeix al catàleg de la PUA. Es regula amb el mateix article serveis que es produeixen en condicions molt i molt diferents. Els cursos de lectura labial i de discriminació auditiva hem de considerar-los millor sessions d'habilitació / rehabilitació que no pas formacions, doncs les duen a terme logopedes en sessions individuals.

Formen part del que la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat en el seu article 26 dedicat exclusivament al dret a l'habilitació i rehabilitació de les persones amb discapacitat:

“1. Els estats part han d’adoptar mesures efectives i pertinents, fins i tot mitjançant el suport de persones que es trobin en les mateixes circumstàncies, perquè les persones amb discapacitat puguin aconseguir i mantenir la màxima independència, capacitat física, mental, social i vocacional, i la inclusió i participació plenes en tots els aspectes de la vida. Amb aquesta finalitat, els estats part han d’organitzar, intensificar i ampliar serveis i programes generals d’habilitació i rehabilitació, en particular en els àmbits de la salut, l’ocupació, l’educació i els serveis socials, de manera que aquests serveis i programes:

a) Comencin en l’etapa més primerenca possible i es basin en una avaluació multidisciplinària de les necessitats i capacitats de la persona;

b) Donin suport a la participació i inclusió en la comunitat i en tots els aspectes de la societat, siguin voluntaris i estiguin a disposició de les persones amb discapacitat al més a prop possible de la seva pròpia comunitat, fins i tot a les zones rurals.”

D’aquesta manera la igualació que es fa d’aquestes prestacions amb l’estructura d’un curs de formació és totalment errònia i condueix a una confusió en la consideració de la prestació i determinació del preu.

Per evitar aquesta confusió des de la Federació ACAPPS proposem un canvi de nom i en lloc de parlar de curs de discriminació auditiva i curs de lectura labial, parlar d’habilitació en lectura labial i rehabilitació en discriminació auditiva.

En coherència amb la consideració de teràpia d’habilitació / rehabilitació, per determinar l’import de la prestació cal tenir present d’una banda que el col·lectiu professional que du a terme aquestes sessions d’habilitació i rehabilitació i les seves tarifes. D’altra banda per poder seguir un procés d’habilitació/rehabilitació amb resultats a nivell de percepció i discriminació auditiva i comprensió oral cal poder dur-lo a terme de manera contínua, el que suposa una bona mesura una hora setmanal, unes 45 hores l’any, sovint més d’un any seguit.

La prestació de rehabilitació en estimulació i discriminació auditiva és fonamental per a qualsevol persona que li posen audiòfons, passa d’un/s audiòfon/s a implant/s o bé que passa directament a implant/s per poder discriminar, comprendre i interpretar l’estímul auditiu que li aporta la pròtesi auditiva.

Les persones usuàries d’audiòfons i/o d’implants que no tenen accés a aquesta habilitació / rehabilitació, presenten dificultats de percepció i discriminació dels sorolls ambientals que donen molta informació així com de la comprensió oral que requereix fer un nou aprenentatge auditiu ja que la veu humana no se sent de la mateixa manera. En cas contrari estarà perdent el gran potencial auditiu que li dóna la pròtesi i el què és més important, es veurà exclòs de la comunicació i la informació amb les derives que això té en la cognició.

Donat que l’estímul auditiu que aporten els audiòfons i/o un implant coclear és molt diferent al natural, cal fer una ràpida estimulació auditiva per millorar la percepció i discriminació auditiva i la comprensió de la parla així com aprendre lectura labial per complementar la comprensió oral quan hi hagi molt soroll, mascaretes o en altres situacions.

Cal doncs, a banda del canvi de nom – de curs a teràpia d’habilitació /rehabilitació – garantir l’accés de les persones amb discapacitat auditiva a aquesta prestació i, en conseqüència ajustar-ne les tarifes a les del col·legi professional de logopèdia, així com preveure’n la cobertura al 25, 50, 75 o 100% com la resta de prestacions, sense limitació doncs es tracta d’una prestació bàsica per la salut més enllà de l’autonomia personal.

- o **Limitació en l’edat.** La PUA actualment limita a les persones majors de 40 anys aquesta prestació.

Cal tenir present que els CREDA, Centres de Recursos Educatius per la Discapacitat Auditiva donen servei fins als 16 anys i ocasionalment fins als 18 anys, de manera que aquesta limitació deixa de manera inexplicable i poc justificable, totalment desprotegida una franja de 22 anys entre els 18 i els 40.

Insistent també en el fet que la Convenció Internacional en cap cas legitima la limitació o exclusió de part del col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva per cap motiu, tampoc d’edat, des de la Federació ACAPPS reclamem l’eliminació d’aquesta limitació.

- **Accessoris i fungibles vinculats a les pròtesis auditives⁹:** Incorporació al catàleg.

Des de la Federació ACAPPS coneixem que les persones amb discapacitat – o les seves famílies en el cas d’infants – han de destinar molts recursos a material relacionat amb les seves pròtesis auditives.

És per aquest motiu que considerem que convé proposar un nou grup de prestacions que permetin a les famílies accedir a aquests accessoris i fungibles que permeten, en alguns casos garantir la funcionalitat i en d’altres allargar la durabilitat de la pròtesi.

Es tracta dels següents articles:

- o **Cables per als implants coclears.**

Els cables en els models retroauriculars d’implants coclears són essencials ja que permeten connectar la bobina al processador de so. Si es trenca, fa mala connexió i no es canvia la persona usuària no pot utilitzar l’implant. A més, aquest element no està cobert per l’assegurança de l’implant.

⁹ Audiòfons, implants coclears, implants ossis, implants de tronc, baha.

Caldrà tenir present també que hi ha persones que porten dos implants, fet que la prestació hauria de tenir en compte a l'hora de modular els imports dels ajuts.

- Bateries i carregadors per a les pròtesis auditives.

Implants coclears, de conducció òssia, d'oïda mitjana o de tronc cerebral i audiòfons.

Una persona amb una pròtesi auditiva requereix bateries i carregadors. Són elements que van inclosos amb les pròtesis, però que cal renovar, doncs poden tenir en força casos una vida més curta que la pròpia pròtesi.

Com a d'altres prestacions cal tenir present el nombre de pròtesis que porta la persona beneficiària per poder establir l'import de la prestació.

- Piles per audiòfons i/o implants.

Audiòfons i alguns models d'implant coclear porten piles que cada 2 dies cal canviar.

Un blister de 6 piles per a audiòfons té un preu mitjà de 6 €, el que suposa una inversió anual de 183 € per cada pròtesi.

Un blister de 6 piles per a implants té un preu mitjà de 8€, el que suposa una inversió anual de 243 € per cada pròtesi.

En aquesta prestació també cal tenir present que moltes de les persones amb discapacitat auditiva porten dues pròtesis, de manera que semblaria just que la prestació adaptés els imports de la prestació a si la persona beneficiària en porta un o dues de pròtesis.

- Control remot d'implants i audiòfons.

Avui els processadors d'implants i audiòfons són realment uns petits ordinadors, que requereixen d'una programació que s'adapti d'una banda a l'afectació que cada persona pot tenir a l'oïda i a les preferències personals.

Les pròtesis auditives ofereixen diferents programes depenent de la situació comunicativa, reducció de soroll ambient, transposició freqüencial... Tots aquests programes i funcions s'activen des del comandament, no de la pròtesi i això fa que sigui un element indispensable que es desgasta amb l'ús diari, es trenca, es fa malbé... i cal adquirir-lo novament.

- Deshumidificador per a pròtesis auditives

Pels implants, és necessari i vital per eliminar l'acumulació de la humitat i desinfectar les superfícies del processador, així com els cables, bobines, bateries recarregables.

- Pastilles per al deshumidificador.

Són necessàries per posar en els deshumidificadors.

- bobina per implant coclear

Connecta l'implant coclear al processador de so, el preu varia segons el model.

- Colze per a audiòfon
Orienta el cable en la corba de l'orella.
- Filtre per a audiòfon
Protegeix l'audiòfon del cerumen.
- Filtre per a implant Coclear
Protegeix el micròfon de la humitat

- **Servei de subtitulació i transcripció** Incorporació al catàleg.

Les persones amb discapacitat auditiva, en un percentatge superior al 95% es comuniquen oralment. Per fer-ho amb garanties es valen de la combinació de diversos recursos: l'ús de pròtesis auditives des d'edats primerenques, la lectura labial, la subtitulació.

Així, en una reunió per exemple amb els mestres dels fills, de l'AMPA, de la comunitat de veïnatge o de feina, una formació reglada o no, una conferència presencial, etc. la transcripció en temps real del que s'està dient és un mecanisme que permet la comunicació a les persones amb pèrdues auditives sense la necessitat d'haver d'instal·lar tot el sistema de bucle magnètic.

Les videoconferències són també una font de grans dificultats en la comunicació per a les persones amb pèrdues auditives. Mala connexió puntual d'un dels participants pot dificultar la comprensió i la lectura labial, manca de pràctica de contertulians per respectar algunes indicacions que faciliten la comunicació, sovint els interlocutors parlen de manera poc ordenada interrompent-se, o el fet que no es pot configurar la vista que cadascú vol de manera que a vegades els interlocutors es veuen tant petits que no es pot fer lectura labial (especialment quan es comparteix pantalla).

Totes aquestes dificultats, sumada amb la inexistència d'una tecnologia que permeti la subtitulació automàtica fan de la subtitulació manual en temps real una necessitat per a les persones amb discapacitat auditiva en aquesta mena de comunicacions.

Aquesta prestació no hauria d'estar limitada en la repetició de la seva sol·licitud com si que ho estan algunes altres (fins a 4 anys).

Garantir l'accés a aquest servei pot resultar un recurs molt valuós que permeti l'accés a situacions en què no és possible altra forma de garantir l'accés de les persones amb discapacitat auditiva a la comunicació i la informació.

6. QUADRE RESUM DE PROPOSTES

Transparència Fer públiques les dades convenientment anonimitzades sobre les sol·licituds, els perfils socio-econòmics i demogràfics de persones sol·licitants i de la seva distribució territorial. Fer públiques les dades de quins productes es sol·liciten, quins s'endossen i a qui i poder posar en relació aquestes dades amb les dels perfils de sol·licitants.
Imports de les prestacions: Garantir l'actualització dels imports de les prestacions a l'increment de preus general.
Dotació pressupostària: Garantir l'actualització de la dotació pressupostària de la convocatòria a l'increment de preus general cada any.
Condicions generals d'accés: Eliminar l'exclusió de les persones immigrades que puguin demostrar l'arrelament a Catalunya Eliminar el requisit que el 33% de la discapacitat ha de ser a causa de les dificultats auditives, modificant-lo per la prescripció mèdica en el cas de les pròtesis auditives.
Mecanisme administratiu Crear un mecanisme que permeti a les persones amb discapacitat fer la sol·licitud en el moment en què determina la limitació de la seva autonomia. Modificar el règim de la prestació, de manera que enlloc de ser una prestació en règim de concurrència competitiva en base a una sèrie de criteris esdevingui un dret i així l'accés no vingui determinat per la disponibilitat econòmica que es posi a disposició d'aquesta prestació en cada moment. Crear mecanismes per agilitzar els tràmits i reduir els terminis entre sol·licitud, resolució i pagament afectant així el mínim possible a l'autonomia de les persones.
Catàleg Audiòfons Vincular la dotació econòmica de la prestació dels audiòfons al tipus de discapacitat auditiva i a les necessitats reals del tipus de pròtesis de cada persona sol·licitant Augmentar la dotació econòmica màxima dels audiòfons fins al 25, 50, 75 o 100% del seu cost en funció de la prescripció mèdica i dels ingressos de la persona sol·licitant. Eliminar tot límit d'edat en l'accés a audiòfons Eliminar les incompatibilitats dels ajuts a audiòfons amb l'únic límit de no superar l'import del cost amb la suma d'ajuts Cursos de lectura labial i entrenament o discriminació auditiva Modificar-ne la consideració de curs i entendre-la com a habilitació / rehabilitació Augmentar-ne la dotació econòmica fins als 3.600 € Eliminar els límits d'edat Accessoris i fungibles de pròtesis auditives Cables per als implants coclears Bateries per a les pròtesis auditives Piles per a audiòfons i/o implants Control remot d'implants i audiòfons Deshumidificador de pròtesis auditives Pastilles per al Deshumidificador bobines per a implants coclears Filtre per audiòfon Filtre per a implant coclear Servei de subtitulació i transcripció

TAULA 6. RESUM DE PROPOSTES DE MODIFICACIÓ DE LA PUA